

ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Андрушенко В.Ю.

*асистент кафедри геодезії і геоінформатики,
Львівський національний аграрний університет*

ЗНАЧЕННЯ ТА РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ЗАВДЯКИ ТУРИЗМУ

Актуальною темою для сьогодення є діяльність територіально-рекреаційної системи, яка включає в себе вирішення соціально-економічних задач та спрямована на рекреаційні потреби населення.

Територіальна рекреаційна система (ТРС) – це свого роду просторово організована на території певного таксономічного рангу сукупність рекреаційних установ, що функціонують на основі використання ресурсів цієї території і просторово-територіально між собою пов'язані.

Будь-яка ТРС базується як на безпосередніх зв'язках між рекреаційними установами, так і на непрямих територіальних відносинах між ними. Для визначення різних типів ТРС характер цих зв'язків і відносин є вирішальним [3, с. 48].

Науково-технічний прогрес та зростаюча урбанізація постійно прискорюють процеси життєдіяльності населення, в результаті чого істотно зростають потреби в сучасних видах і формах відпочинку, відновлення кожної людини. Тому в сучасному світі є незамінним фактором чи умовою розширеного відтворення фізичних, інтелектуальних і емоційних можливостей окремої людини та суспільства загалом чим представляє себе рекреація. ТРС нерозривно пов'язана з природними ресурсами, які є складовою рекреації, а рекреація, в свою чергу, складовою ТРС.

Основні форми рекреаційної діяльності – курортне лікування, оздоровчий відпочинок і туризм. У територіальному плані рекреаційна діяльність – важливий чинник комплексної організації матеріально-просторового середовища проживання людини, що охоплює спеціалізовані території землі з елементами природного й урбанізованого середовища, які в сукупності утворюють територіальні рекреаційні системи різного типу [1, с. 327].

Але з часом поняття «рекреація» зазнало значних змін і значно розширилося. Від визначення рекреації як відновлення сил людини, втрачених в процесі трудової діяльності, воно переросло в комплексне поняття, яке включає: короткотривалий відпочинок, туризм і різні його форми, лікування, різноманітні види діяльності людей під час відпочинку та їх сполучення, які можливо здійснювати на конкретних пристосованих для цього територіях [2, с. 9].

Україна має великі передумови для розвитку рекреаційних територій, які обумовлені наявністю природних ресурсів, мережею санаторно-курортних закладів і необхідної для їх функціонування інфраструктури.

Головною властивістю рекреаційних ресурсів є те, що їм властива здатність відновлювати і розвивати духовні та фізичні сили людини. Такі ресурси придатні як для прямого, так і для опосередкованого споживання, надання різноманітних послуг курортно-лікувального і рекреаційно-туристського характеру [5].

Привабливість туризму як галузі, що надає послуги, з економічної точки зору, полягає у більш швидкій окупності вкладених коштів та отриманні доходу у вільно конвертованій валюті. У багатьох країнах туризм входить у першу трійку провідних галузей держави, розвивається швидкими темпами і відіграє важливе соціальне та економічне значення, оскільки він: збільшує місцеві доходи; створює нові робочі місця; розвиває всі галузі, пов'язані з виробництвом туристичних послуг; розвиває соціальну та виробничу інфраструктури у туристичних центрах; активізує діяльність народних промислів і розвиток культури та сприяє їм; забезпечує зростання рівня життя місцевого населення; збільшує валютні надходження.

Але позитивний вплив туризму на економіку держави відбувається тільки у тому випадку, якщо він розвивається всебічно, тобто не перетворює економіку країни в економіку послуг. Іншими словами, економічна ефективність туризму передбачає, що він у державі повинен розвиватися паралельно і у взаємозв'язку з іншими галузями соціально-економічного комплексу.

На рисунку 1 показано статистику обслуговування суб'єктами туристичної діяльності на нашій країні, де водночас бачимо туристичні потоки відвідування.

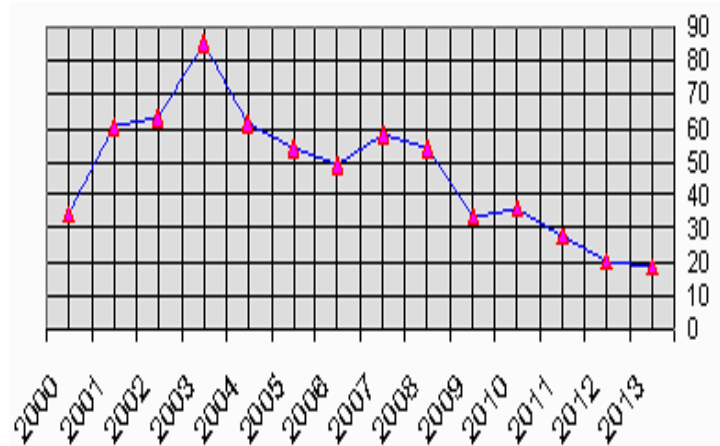

Рис. 1. Туристи обслуговувані суб'єктами туристичної діяльності в Україні за період з 2000 по 2013 роки (тисяч осіб)

Джерело: розроблено автором за даними [6]

З рисунку 1 видно що пік обслуговування суб'єктами туристичної діяльності туристів, припадає на період з 2003 по 2004 роки, а отже і їхнє відвідування. З часом бачимо що цей показник з кожним роком зменшується, що спричинено різними соціально економічними проблемами. Якщо

розглянемо рисунок 2, то можна побачити потоки туристів країни за той самий період що і на рисунку 1.

Рис. 2. Туристичні потоки країни (тисяч осіб)

Джерело: розроблено автором за даними [6]

На рисунку 2 показано статистику за період з 2000 по 2013 роки України: відвідуваність іноземними туристами, туристи-громадяни України, які виїжджали за кордон, внутрішні туристи та кількість екскурсантів. З рисунку 2 бачимо що всі показники показані у порядку зменшення, всі крім «туристи-громадяни України, які виїжджали за кордон», лише цей показник повільно зростає з кожним роком [6].

Розглядаючи рисунок 1 і рисунок 2, показано статистику по Україні, така ситуація, що спричинено різними проблемами. На мою думку така ситуація протримається ще певний період, зважаючи на політичну та соціально-економічну ситуацію, яка склалася в нашій країні.

Реальними проблемами розвитку туризму в Україні, рекреації та територіально-рекреаційної системи є: рекреаційний процес за останні роки проходив досить нестабільно; значно послабився контроль органів місцевої влади за дотриманням екологічних і санітарних норм в рекреаційній сфері, що негативно впливає на стан навколишнього середовища; виробнича та соціальна інфраструктура мають низький рівень розвитку; не сформована система рекреаційного маркетингу; спостерігається дефіцит висококваліфікованих спеціалістів, менеджерів, обслуговуючого персоналу.

За оцінками вітчизняних і зарубіжних фахівців, надходження від туризму до бюджетів усіх рівнів можуть становити стільки ж, скільки отримують нині країни, сумірні з Україною за туристично-рекреаційним потенціалом, – що найменше 10 млрд. доларів. Окрім припливу коштів, туризм вирішує й чимало інших актуальних завдань: забезпечує виконання економічних, соціальних і гуманітарних функцій держави, сприяє збереженню довкілля та культурної спадщини, створенню робочих місць, збільшенню питомої ваги сфери послуг у структурі ВВП [4].

Територіально рекреаційна система нерозривно пов'язана з рекреацією, а рекреація з туризмом. Існування ТРС залежить від правильно обраної стратегії розвитку, а також від економічного стимулювання та взаємовідносин суб'єктів туристичного господарювання, як між собою, так і державою.

Вплив індустрії туризму на економіку країни поки що незначний. Він приблизно адекватний вкладу держави в розвиток даної галузі і стримується, в основному, відсутністю реальних інвестицій, низьким рівнем готельного сервісу, недостатньою кількістю комфортабельних готельних місць, дефіцитом кваліфікованих кадрів тощо.

Незважаючи на те, що Україна посідає одне з провідних місць у Європі за рівнем забезпеченості природними та історико-культурними ресурсами, нерозвиненість туристичної інфраструктури, недостатня якість сервісу, робить територіально рекреаційну систему нашої країни хиткою та мало функціональною.

Список використаних джерел:

1. Третяк А.М. Землепорядне проектування: теоретичні основи і територіальний землеустрій: Навч. посібник. - Київ: ТОВ «ЦЗРУ». – 576 с.
2. Рекреаційна географія: навч. посібник / М.М. Покогодна; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 275 с.
3. Організація рекреаційних послуг: навч. посібник / В.В. Величко; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2013. – 202 с.
4. Винниченко І. Ваше слово, панове олігархи! // Дзеркало тижня. – 2008. – 16 серп. – С. 23.
5. Навчальні матеріали онлайн // http://pidruchniki.com/18060203/turizm/rekreatsiyini_resursi
6. Статистична інформація на 2014 рік // <http://www.mk.ukrstat.gov.ua/stat.htm>